

บทที่ 5

สรุปส่วนสำคัญของงานวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยวิเคราะห์การเปลี่ยนขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ใช้ร่วมกันภายในบ้านเปลี่ยนไปอย่างไรสะท้อนผ่านลักษณะการใช้พื้นที่จริงของตัวละครปรากฏในภาพยนตร์ โดยใช้ภาพยนตร์ประกอบกับเอกสารเป็นข้อมูลสำคัญในการวิเคราะห์หาปัจจัยทั้งด้านสังคม ด้านผู้ออกแบบบ้านและด้านผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน ที่อยู่เบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในบทที่ 5 เริ่มจากการสรุปส่วนสำคัญของงานวิจัยในแต่ละบทเพื่อทราบถึงภาพรวมของงานวิจัยและความสัมพันธ์ของแต่ละบทในการนำไปสู่การตอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้เบื้องต้น ความคิดเห็นของผู้ทำวิจัย และความสำคัญของงานวิจัยชิ้นนี้

บทที่ 2 เริ่มจากการสำรวจรูปแบบบ้านแต่ละยุคช่วงสมัยตามประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น เพื่อสำรวจลักษณะการแบ่งขอบเขตของพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ใช้ร่วม จนไปถึงลักษณะการใช้พื้นที่ภายในบ้านในแต่ละยุคสมัย โดยการสำรวจแบ่งออกตามช่วงยุคสมัยเป็น 3 ช่วงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมครั้งสำคัญของญี่ปุ่น ได้แก่ ส่วนแรกในยุคสมัยแรกสมัยเมจิถึงช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (1868-1945) ส่วนที่สองตั้งแต่ช่วงเศรษฐกิจเติบโตรวดเร็วถึงช่วงเศรษฐกิจถดถอย (1945-1990s) และส่วนที่สามในช่วงหลังทศวรรษ 1990s จนถึงทศวรรษ 2018 จากการศึกษาวิจัยพบว่าการเกิดการกำหนดขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ใช้ร่วมใหม่ภายในบ้านมีความสัมพันธ์กับการออกแบบอาคารและสถานการณ์ทางสังคม โดยถูกผูกโยงเข้ากับระบบรูปแบบครอบครัวและรูปแบบการใช้ชีวิตภายในบ้าน ซึ่งขอบเขตดังกล่าวถูกทำให้เป็นที่ยอมรับและแพร่หลายผ่านการสร้างกระแสการบริโภคแบบมวลชน

ในช่วงยุคสมัยเมจิจนถึงช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สองจะเห็นได้ถึงการผูกแนวความคิดครอบครัวแบบคาเตแบบตะวันตกที่เน้นความรักความอบอุ่นของคนในครอบครัวที่มีสายเลือดเดียวกันเข้ากับการออกรูปแบบบ้านใหม่แบบมีพื้นที่ห้องนั่งเล่นที่ใช้สำหรับสร้างความอบอุ่นในครอบครัว ปรับเข้ากับบ้านญี่ปุ่นดั้งเดิมที่เป็นระบบครอบครัวเก่า โดยมีการนำพื้นที่แสดงระบบอำนาจของผู้นำครอบครัวออกไป การเปลี่ยนแปลงขอบเขตของพื้นที่ยังมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ทางสังคมและเศรษฐกิจ

ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงช่วงเศรษฐกิจเติบโตรวดเร็ว การจัดสรรบ้านรูปแบบ 2DK จำนวนมากภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองสร้างการรับรู้ขอบเขตการแบ่งพื้นที่ภายในบ้านใหม่ในพื้นที่บ้านขนาดเล็กแบบมีห้องครัวติดกับห้องรับประทานอาหาร เมื่อเข้าสู่ช่วงเศรษฐกิจเติบโตรวดเร็ว จะเห็นการแพร่หลายของการกำหนดขอบเขตรูปแบบ nDK ผ่านฐานเศรษฐกิจมั่นคง แรงส่งเสริมจากเศรษฐกิจได้ทำให้เกิดมวลชนกลายเป็นชนชั้นกลางจำนวนมากและกลายเป็นกลุ่มสร้างกระแสหลักในการดำเนินชีวิต ทั้งการสร้างรูปแบบครอบครัวเดี่ยวที่ประกอบด้วยพ่อแม่ลูกและมีการกำหนดแบ่งหน้าที่ชัดเจนภายในครอบครัว ซึ่งมวลชนชั้นกลางกลุ่มนี้สร้างกระแสการบริโภครูปแบบบ้านเดี่ยวตามขนาดรูปแบบครอบครัวทั้งรูปแบบ 2DK และแบบ 3LDK ตามแนวคิดอุดมคติ Mai homu อีกทั้งยังรวมไปถึงด้านผู้ออกแบบเองที่เน้นสร้างบ้านแบบสินค้าทำให้เกิดการแพร่หลายของรูปแบบ 2DK และ 3LDK ออกไปจำนวนมาก

แต่ช่วงเศรษฐกิจถดถอยลงมา จะพบว่าการแบ่งขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ใช้ร่วมภายในบ้านเน้นขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวมากขึ้นทั้งการเพิ่มจำนวนห้องส่วนตัวในมากกว่ารูปแบบ 3LDK และความนิยมรูปแบบอพาร์ทเมนต์ห้องเดี่ยวเพิ่มสูงขึ้น จนไปถึงการออกมาของบ้านรูปแบบหลากหลายเกิดขึ้น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการเริ่มขยายตัวของความเป็นปัจเจกนิยมเพิ่มขึ้นภายหลังการถดถอยของการเติบโตของเศรษฐกิจที่เป็นฐานสำคัญในการสร้างครอบครัว ทำให้เกิดการสร้างรูปแบบครอบครัวทั้งรูปแบบครอบครัวขนาดใหญ่และรูปแบบครอบครัวใหม่ที่มีลักษณะแตกต่างจากครอบครัวเดี่ยวรูปแบบเดิมร่วมกัน

บทที่ 3 ทำศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการขยายตัวของปัจเจกนิยมและความเป็นปัจเจกนิยมเข้ากับสู่ความเป็นชุมชน ส่งผลผ่านลักษณะการใช้พื้นที่ส่วนตัวให้ความเป็นส่วนตัวและพื้นที่ใช้ร่วมอย่างไร โดยมองผ่านตัวละครในสื่อภาพยนตร์ที่เป็นผู้ใช้พื้นที่จริงภายในบ้าน แต่ละภาพยนตร์ที่เลือกทำการศึกษา มีเนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมที่เป็นบ้านรูปแบบอพาร์ทเมนต์ได้รับความนิยมช่วงทศวรรษ 1960 ของรัฐบาล และมีลักษณะการแบ่งขอบเขตระหว่างความเป็นส่วนร่วมและความเป็นส่วนตัว 2 แบบ ทั้งด้านภายนอกระหว่างที่อยู่อาศัยร่วมกันแบบเป็นกลุ่มชุมชนค่านิยมและการใช้ชีวิตส่วนตัวภายในห้องค่านิยม และด้านภายในพื้นที่ห้องค่านิยมที่แยกการลักษณะการใช้พื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ใช้ร่วมในรูปแบบ 2DK แต่ภายหลังในช่วงทศวรรษ 1970 ลงกลับได้รับความนิยมน้อยลงจนถูกทิ้งร้างไป

จากการศึกษาผ่านภาพยนตร์เกี่ยวกับค่านิยมทั้งหมดพบว่าภาพยนตร์ตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1970 ลงมา แสดงถึงการขยายตัวของความเป็นปัจเจกเพิ่มขึ้นจากลักษณะการใช้พื้นที่จริงที่แตกต่างกับการใช้งานที่กำหนดไว้และมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนช่วงวัยของครอบครัวผู้อาศัย นอกจากนี้ยังแสดงถึงการสลายความเป็นชุมชนภายในค่านิยมจากการเพิ่มความเป็นส่วนตัวภายในห้องค่านิยมของตัวละคร ทำให้เกิดการตัดขาดจากภายนอกและเกิดพื้นที่ส่วนร่วมภายนอกถูกปล่อยร้างในตัวค่านิยม

เริ่มจากภาพยนตร์โฆษณา *Danchi heno Shoutai* (1960) ที่เป็นภาพยนตร์แสดงวิธีการอยู่อาศัยในคันจิที่แสดงจากทั้งความเป็นส่วนตัวสำหรับครอบครัวจากการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีความสุขของครอบครัวในพื้นที่ห้องนั่งเล่นและการสร้างความเป็นชุมชนแบบดูแลจัดการในตัวคันจิเอง แต่อย่างไรก็ตามในช่วงทศวรรษเดียวกัน ภาพยนตร์ *Shitoyakanakedamono* (1962) เป็นภาพยนตร์ที่มีเสียดสีการใช้ชีวิตภายในคันจิ ภาพยนตร์เรื่องนี้แสดงจากส่วนใหญ่เป็นเพียงห้อง 2DK ของคันจิและห้องบันไดหน้าห้องเท่านั้น ซึ่งพบว่าการอยู่อาศัยจริงภายในคันจิถูกรบกวนจากความเป็นชุมชนภายนอกทั้งเสียงรบกวนและการชวนเข้าประชุมคณะกรรมการกลุ่มผู้อาศัยด้วยกันเอง หรือแม้พื้นที่ภายในห้องยังมีความคับแคบไม่มีพื้นที่เพียงพอ ในฉากจัดย้ายของออกจากพื้นที่ห้องนั่งเล่นเพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับการรับแขกหรือสร้างพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว นอกจากนี้พื้นที่ภายในห้องคันจิไม่ได้สร้างความเป็นส่วนตัวให้กับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งพบเห็นจากฉากแอบดูและแอบฟังบทสนทนาของสมาชิกครอบครัวคนอื่น

ส่วนในแง่มุมมองด้านความสอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้อาศัย ภาพยนตร์ *Danchi zuma Hirusagari no Jouji* (1971) และฉบับทำใหม่ในปี 2010 ที่มีตัวละครเอกหญิงเป็นตัวดำเนินเรื่องสะท้อนถึงสภาพของในคันจิจากพื้นที่ส่วนตัวสำหรับผู้หญิงตามรูปแบบชีวิตของผู้หญิงในครอบครัวเดียวในการเป็นแม่บ้าน และนอกจากนี้ยังถูกรบกวนจากความเป็นส่วนตัวจากเพื่อนบ้าน จนเป็นสาเหตุทำให้เกิดการนอกใจเพื่อหลุดออกจากรูปแบบชีวิตที่ตายตัว และขาดความอิสระในการเลือกสร้างชุมชนและความเป็นส่วนตัว อีกภาพยนตร์หนึ่งที่สะท้อนถึงลักษณะการใช้พื้นที่และรูปแบบการใช้ชีวิต *Minasan Sayonara* (2013) เป็นภาพยนตร์ที่ใช้ฉากคันจิซานเมืองในช่วงทศวรรษ 1980 และเป็นภาพยนตร์สะท้อนถึงความเป็นปัจเจกที่ขยายขึ้นตามช่วงวัยของครอบครัวผู้อาศัย ภาพยนตร์มีการแสดงฉากการออกไปของแต่ละผู้คนในคันจิเป็นรุ่น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอายุเข้าสู่วัยทำงาน ทำให้เหลือผู้สูงอายุอยู่คนเดียว จนทำให้คันจิเสียความเป็นชุมชนจากพื้นที่ใช้ร่วมภายนอก รวมทั้งร้านค้าภายในถูกทิ้งร้าง

บทที่ 4 ต่อเนื่องจากบทที่ 3 จากข้อสรุปของที่อยู่อาศัยของคันจิไม่สามารถตอบสนองลักษณะความเป็นส่วนตัวและลักษณะความเป็นชุมชนของผู้คนตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1980 ลงมาได้ จึงทำการศึกษาค้นคว้าจากรูปแบบบ้านแชร์เฮาส์ในช่วงทศวรรษ 2000 เพื่อศึกษาลักษณะของความเป็นปัจเจกและความเป็นชุมชนของผู้อาศัยผ่านที่อยู่อาศัยที่ได้รับความนิยมในช่วงเกิดการพัฒนาของความเป็นปัจเจก จากการศึกษาพบว่ารูปแบบบ้านแชร์เฮาส์ที่มีการแบ่งพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ใช้ร่วมคล้ายกับรูปแบบบ้านเดี่ยวทั่วไป แต่มีลักษณะพิเศษอยู่ที่การให้ผู้อาศัยภายในเป็นผู้กำหนดความเปิดและปิดของพื้นที่เองตามความสัมพันธ์ของผู้อาศัยภายในร่วมกัน แม้พื้นที่ภายในบ้านจะมีการแบ่งตามลักษณะการใช้งาน ภายในภาพยนตร์ *Share House* (2011) และ *Yokohama Monogatari* (2013)

ภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องนี้แสดงถึงการพัฒนาระดับความสัมพันธ์ระหว่างผู้อาศัยภายใน พร้อมกับการใช้พื้นที่ที่เปลี่ยนไปตามความสัมพันธ์ ครั้งแรกของภาพยนตร์ทั้งสองแสดงฉากตัวละครแต่ละคนต่างใช้ชีวิตประจำวันของตนเอง โดยที่แต่ละคนไม่ก้าวล่วงเรื่องส่วนตัวของแต่ละคน เช่น ฉากทานข้าวร่วมกันในพื้นที่ห้องทานข้าวที่ไม่ต้องรอให้ครบทุกคนก่อนรับประทาน และไม่พบฉากตัวละครเข้าห้องส่วนตัวของตัวละครอื่น

แต่ในช่วงครึ่งหลังภาพยนตร์ทั้งสองแสดงฉากตัวละครแต่ละคนพัฒนาสัมพันธ์กลายเป็นคนรู้จักกันแล้ว จะเห็นการใช้พื้นที่อีกลักษณะหนึ่งซ้อนกัน เช่น การทำกิจกรรมร่วมในพื้นที่ใช้ร่วมบางโอกาส เช่น การจัดงานวันเกิดของตัวละครคนหนึ่ง และพบการเปิดของพื้นที่ส่วนตัวในฉากที่ตัวละครเปิดให้คนอื่นเข้ามาในห้องส่วนตัวเพื่อพูดคุย เมื่อสังเกตทั้งสองช่วงภาพยนตร์ทำให้เกิดความอิสระในการเปิดปิดของพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ใช้ร่วมตามช่วงเวลาการใช้ชีวิตและตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้อาศัย ซึ่งทำให้เกิดความเป็นปัจเจกและความเป็นชุมชนแบบเลือกได้ตามความต้องการ การอยู่ร่วมกันในแชร์เฮาส์จึงมีลักษณะความสัมพันธ์แบบครอบครัวเสมือนที่เป็นการอยู่ร่วมกันคล้ายครอบครัวแท้แต่ไม่ถูกผูกมัดจากพันธะด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว และคำนึงถึงรูปแบบการใช้ชีวิตของแต่ละคนในการมีสิทธิ์เลือก จึงเป็นความสัมพันธ์ที่ก้าวข้ามเรื่องหน้าที่ เพศ และวัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อสรุปส่วนสำคัญของงานวิจัยนำมาสู่คำตอบของการตั้งข้อสมมุติฐานเบื้องต้นว่าการเกิดพลวัตทางเศรษฐกิจและสังคมในช่วงหลังทศวรรษ 2000 พร้อมทั้งกระแสปัจเจกนิยมที่ขยายตัวตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1980 เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบบ้านและการแบ่งเส้นพื้นที่ภายในบ้าน โดยกระทบต่อ 3 องค์ประกอบหลักที่เป็นพื้นฐานของบ้าน ได้แก่ 1) มิติผู้อาศัยที่เปลี่ยนไปจากรูปแบบครอบครัวที่มีความหลากหลายมากขึ้นและมีขนาดเล็กลง 2) ลักษณะการใช้ชีวิตประจำวันที่หลุดจากกรอบมาตรฐาน และ 3) มิติผู้ออกแบบที่มีความหลากหลายมากขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงที่เข้มข้นในทั้ง 3 องค์ประกอบทำให้แรงปะทะระหว่างผู้อาศัยและผู้มีอำนาจกำหนดลักษณะพื้นที่ที่มีความรุนแรงมากขึ้นส่งผลให้รูปแบบบ้านและการวางเส้นแบ่งพื้นที่ช่วงหลังทศวรรษ 2000 มีความหลากหลาย ภายหลังการวิจัยสามารถพบว่าปัจจัยทั้งด้านพลวัตทางเศรษฐกิจ สังคมและการขยายตัวของกระแสความเป็นนิคมตั้งแต่ทศวรรษ 1980 มีส่วนสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 มิติของผู้อาศัย รูปแบบการใช้ชีวิตและผู้ออกแบบ

ปัจจัยทั้งด้านพลวัตทางด้านเศรษฐกิจและพลวัตทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญส่งผลต่อโดยตรง มิติผู้อยู่อาศัยในการสร้างรูปแบบครอบครัวที่มีความหลากหลายมากขึ้น โดยปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยในการปรับเปลี่ยนรูปแบบบ้านตามรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้อาศัยและสร้างรูปแบบการใช้ ชีวิตออกมาในรูปแบบเดียวกันผ่านการบริโภค ตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1960 เมื่อเข้าสู่ช่วงเศรษฐกิจเติบโต รวดเร็วที่เกิดขึ้นพร้อมกับสถานการณ์ทางการเมืองการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าสู่ตัวเมืองในสังคม ทำให้ผู้คน ส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้นและกลายเป็นชนชั้นกลางจำนวนมาก ซึ่งกลุ่มชนชั้นกลางนี้กลายเป็นกลุ่ม สร้างมาตรฐานรูปแบบการดำเนินชีวิตในสังคม ตั้งแต่การสร้างรูปแบบครอบครัวเดี่ยวประกอบด้วย สามภรรยาและลูก รูปแบบครอบครัวเดี่ยวมีการแบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจน โดยที่สามีทำงานภายนอก บ้านเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนภรรยาทำหน้าที่จัดการดูแลภายในบ้านและเลี้ยงดูลูก นอกจากการ สร้างรูปแบบครอบครัว กลุ่มชนชั้นกลางนี้ยังได้สร้างแนวทางการบริโภคในสังคมตามแนวคิดของ Mai homu และความหลงใหลการใช้ชีวิตครอบครัวแบบตะวันตก ซึ่งส่งผลให้ความต้องการบ้านที่มี เส้นกันแบ่งพื้นที่ของห้องนั่งเล่นขนาดใหญ่ และเพิ่มห้องส่วนตัวสำหรับสำหรับเด็ก ออกมาในความ หลงใหลและความนิยมของรูปแบบบ้านเดี่ยว LDK หรือรูปแบบดัชนีของรัฐบาล

และเมื่อเข้าสู่ทศวรรษ 1970 ซึ่งเป็นช่วงเศรษฐกิจชะลอการเติบโต พลวัตเศรษฐกิจส่งผล กระทบต่อการใช้ชีวิตของมิติผู้อยู่อาศัยในการคงรูปแบบการสร้างครอบครัวเดี่ยวและรูปแบบการใช้ชีวิต เหมือนช่วงทศวรรษ 1960 เป็นไปได้ยากขึ้น ประกอบกับสถานการณ์ทางสังคม เช่น การปรับเปลี่ยน รูปการผลิตในญี่ปุ่น การออกมากของการเคลื่อนไหวของสิทธิสตรีเพื่อสิทธิการได้รับจ้างงานเท่าเทียม ได้เริ่มสร้างความเป็นปัจเจกในสังคมผ่านการเลือกดำเนินแนวทางชีวิต หรือเปิดแนวทางการบริโภค ในแบบที่เหมาะสมกับชีวิตตนเอง ถัดมาในทศวรรษ 1990 การปรับเปลี่ยน โครงสร้างสังคมเข้าสู่สังคม สูงอายุและความผันผวนทางด้านเศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะตกต่ำอย่างรุนแรง ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความเสี่ยงต่อความยากจน และส่งผลต่อเนื่องในการดำเนินชีวิตในหน่วยเล็ก ลงเพื่อลดความเสี่ยง ซึ่งปัจจัยทั้งหมดสร้างกระแสบริโภครูปแบบบ้านใหม่นอกจากบ้านเดี่ยวและเกิด ความต้องการบ้านรูปแบบใหม่เหมาะสมกับรูปแบบการใช้ชีวิตได้

ส่วนด้านการใช้ชีวิตประจำวันที่หลุดจากกรอบมาตรฐานมีความสัมพันธ์จากขยายตัวของ ปัจเจกนิยมภายใต้พลวัตทางสังคมและเศรษฐกิจ เมื่อสำรวจศึกษาภาพยนตร์เกี่ยวกับดัชนีแต่ละยุคสมัย ภาพยนตร์ *Danchi heno Shoutai* (1960) เป็นภาพยนตร์โฆษณาของรัฐบาลที่แสดงภาพลักษณ์ดัชนีเป็น พื้นที่ในฝันแห่งความสุขความเป็นส่วนตัวของครอบครัวและสมาชิกในครอบครัว จากกรอบการวาง ขอบเขตพื้นที่ในรูปแบบ 2DK แต่ในช่วงทศวรรษเดียวกันภาพยนตร์ *Shitoyakanakedamono* (1962) กลับแสดงการใช้ชีวิตภายในพื้นที่ดินชินาจากการใช้พื้นที่นอกเหนือกรอบพื้นที่ภายในดัชนีจำนวน มาก เช่น ฉากจัดย้ายเตรียมพื้นที่ห้องรับแขกสลับกับห้องนั่งเล่น ฉากการแอบดูและแอบฟังสมาชิกอื่น

ในครอบครัว หรือจากเพื่อนบ้านเกาะประตูลูกตอหน้า จากทั้งหมดสะท้อนถึงการขาดพื้นที่ส่วนตัว และพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมร่วมกันสำหรับสมาชิกในครอบครัว

ในภาพยนตร์ *Danchi Zuma Hirusagari no Jouji* (1971) สะท้อนถึงการใช้ชีวิตตามกรอบครอบครัวอุดมคติทศวรรษ 1960 ในบทบาทของภรรยาที่เป็นแม่บ้านอาชีพ ภายในกรอบการออกแบบพื้นที่คันจิในช่วงที่เศรษฐกิจชะลอตัวและความเป็นปัจเจกที่ขยายตัวขึ้นในสังคม ซึ่งภาพยนตร์ได้แสดงจากความอึดอัดของภรรยาที่เป็นจากสำคัญที่สะท้อนถึงความอึดอัดต่อกรอบชีวิตของแม่บ้านอาชีพในคันจิ ที่ขาดความอิสระและความเป็นส่วนตัวในการใช้ชีวิต จนเป็นเหตุต้องนอกใจสามี นอกจากนี้ภาพยนตร์ *Minasan Sayonara* (2013) แสดงการขยายตัวของความเป็นปัจเจกเข้าสู่การใช้ชีวิตในคันจิ ตามสภาพสังคมขยายความเป็นปัจเจกเพิ่มขึ้นในช่วงทศวรรษ 1980 ลงมา การถูกปล่อยร้างของสนามเด็กเล่น ลานว่าง สถานชุมชน และร้านค้าต่างๆในตัวคันจิ และการย้ายออกจากคันจิของผู้อาศัยตามความต้องการส่วนตัว สะท้อนถึงพื้นที่ภายในคันจิไม่สามารถตอบสนองความต้องการตามรูปแบบชีวิตผู้อาศัยได้ และลักษณะการใช้คันจิในอีกลักษณะที่มีความปิดเพื่อความเป็นส่วนตัวมากขึ้น เช่น ฉากในภาพยนตร์ปรากฏฉากแม่เข้าห้องของลูก หรือฉากอยู่ด้วยกัน และการใช้ห้องคันจิเป็นแบบห้องส่วนตัวโดยตัดขาดจากเพื่อนบ้านและระบบชุมชน

นอกจากนี้ ลักษณะกรอบการสร้างความสัมพันธ์แบบชุมชนยังมีลักษณะที่เปลี่ยนไปเกี่ยวข้องกับความเป็นปัจเจกนิยม ลักษณะชุมชนภายในคันจิเป็นการสร้างชุมชนแบบความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกันตั้งแต่เข้าอาศัยโดยถูกควบคุมจากระบบรัฐหรือระบบชุมชนแบบบังคับ แต่เมื่อความเป็นปัจเจกเพิ่มสูงขึ้นจากการเปลี่ยนบริบททางสังคมและเศรษฐกิจทำส่งผลให้หน่วยการใช้ชีวิตมีขนาดเล็กเหลือเพียงขนาดครอบครัวหรือระดับปัจเจก ทำให้เกิดการลดทอนความสัมพันธ์กับภายนอก ซึ่งในภาพยนตร์คันจิช่วงหลังจะเห็นผู้อาศัยต่างแสดงความไม่พอใจต่อบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับชุมชน แต่เมื่อเทียบกับลักษณะการสร้างชุมชนในแอ่งเฮาส์ แม้จะมีข้อผูกมัดในการสร้างสำนึกการอยู่ร่วมกันในบ้านเดียวกัน แต่การเลือกสร้างลักษณะความเป็นชุมชนนั้นตัวผู้อาศัยเป็นกำหนดเอง ลักษณะการเลือกใช้พื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ร่วมภายในแอ่งเฮาส์ทำหน้าที่หลักเป็นตัวปรับความสัมพันธ์แบบชุมชนตามช่วงเวลาที่ต้องการ ทำให้เกิดการทำกิจกรรมร่วมกันเพียงบางโอกาส และสามารถพัฒนาไปถึงการสร้างความสัมพันธ์แบบพึ่งพาแบ่งเบาภาระ ซึ่งเป็นชุมชนแบบไม่ก้าวถ่างมากจนเกินไป

ในด้านเดียวกันของทางมิติผู้ออกแบบเองได้รับผลกระทบจากพลวัตทางสังคม ตั้งแต่ทศวรรษ 1970 ลงมาที่เกิดพลวัตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบการเปลี่ยนกระแสนิยมแบบการบริโภคตามแนวคิดอุดมคติชุดใหญ่ทางสังคมทั้งแบบความเป็นตะวันตกและ *Mai homu* จากในทศวรรษ 1960 นำไปสู่การแตกรูปแบบกระแสของ *Mai homu* ใหม่ หรือเกิดกระแสอื่น ตามรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้ใช้นอกจากครอบครัวเดี่ยว จึงทำให้เกิดการออกแบบบ้านรูปแบบใหม่และเพิ่ม

รูปแบบพื้นที่ใหม่จำนวนมากเพื่อตอบรับกับรูปแบบการดำเนินชีวิต ซึ่งเห็นได้ชัดในช่วงทศวรรษ 2000 การเกิดความเป็นส่วนร่วมใหม่ที่เน้นสร้างความช่วยเหลือด้วยตนเองได้กลายเป็นต้นแบบของการออกแบบบ้านรูปแบบแชร์เฮ้าส์ บ้านร่วมสร้าง หรือบ้านพร้อมการดูแล ที่ช่วยลดภาระและความ เป็นปัจเจกระหว่างผู้อาศัยลง

เมื่ออธิบายเปรียบเทียบกับแง่ทฤษฎีของ Lefebvre จะเห็นได้ถึงการอ่อนอำนาจลงของ Representations of Space ซึ่งเป็นพื้นที่ของผู้มีอำนาจการออกแบบในการวางแบบพื้นที่กำหนด รูปแบบผู้อาศัย โดยเกี่ยวข้องกับการขยายตัวของความเป็นปัจเจกนิยมที่เกิดขึ้นในรูปแบบการดำเนิน ชีวิตจากด้านมิติผู้อาศัยตามพลวัตเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้ทำให้ Representational Space หรือ พื้นที่ทางประสบการณ์ของผู้อาศัยมีอำนาจเหนือการออกแบบและถูกสะท้อนผ่านออกมาในการใช้ พื้นที่หลุดออกจากการออกแบบ หรือการเลือกเปลี่ยนรูปแบบที่อยู่อาศัยใหม่ แต่อย่างไรก็ตามในช่วง ทศวรรษ 2000 เมื่อสำรวจรูปแบบบ้านแชร์เฮ้าส์ที่ได้รับความนิยมผ่านภาพยนตร์ *Share House* (2011) และ *Yokohama Monogatari* (2013) จะเห็นได้ถึงผู้อาศัยเป็นผู้กำหนดเลือกลักษณะของพื้นที่ตาม รูปแบบการใช้ชีวิตของตัวเอง เป็นสิ่งสะท้อนของการสร้าง Representational Space ที่เหนือกว่าและมีความอิสระตัว Representations of Space ในการกำหนดขอบเขตเส้นแบ่งภายในบ้าน

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าพลวัตทางเศรษฐกิจ พลวัตทางสังคม และการขยายตัวความเป็น ปัจเจกนิยมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบหลักสำคัญของบ้านทั้งมิติผู้อาศัย รูปแบบการใช้ ชีวิตประจำวัน และมิติผู้ออกแบบบ้าน นำไปสู่ความต้องการรูปแบบบ้านและพื้นที่ลักษณะใหม่ และ การออกแบบกำหนดการออกแบบบ้านใหม่ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและบริบททางสังคม จึง นำมาสนับสนุนกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ได้ แต่อย่างไรก็ตามในส่วนของมิติผู้ออกแบบ ด้วย ข้อจำกัดทางด้านเอกสารจึงทำให้ผลงานวิจัยเกี่ยวกับด้านมิติผู้ออกแบบออกมาได้เพียงบางส่วน จึง จำเป็นต้องทำการศึกษาต่ออีกครั้งในอนาคตเพื่อทราบถึงข้อมูลในเบื้องต้น

5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเน้นความสำคัญไปที่ความซับซ้อนของการประกอบสร้างบ้านและความเป็น บ้านที่เป็นมากกว่าเพียงแค่กล่องใส่ผู้อาศัย การเกิดรูปแบบบ้านและลักษณะการวางพื้นที่ภายในของ แต่ละยุคสมัยเป็นไปอย่างแตกต่างกัน ทั้งความเกี่ยวข้องกับพันธะความสัมพันธ์ภายนอกตัวบ้านจาก การนำองค์ประกอบทางด้านแนวคิดทางสังคมทั้งเรื่องของอิทธิพลจากแนวคิดอุดมคติ การเปลี่ยน โครงสร้างตามสถานการณ์ของสังคม และชุดเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีพันธะภายในทางด้านผู้อาศัยใน เรื่องการสร้างความสัมพันธ์รูปแบบครอบครัวและการวางความสัมพันธ์กับคนภายนอก ซึ่งทั้งพันธะ

ภายนอกและภายในเกี่ยวกับบ้านนี้ถูกสืบทอดและเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคต่อไปในยุคที่มีชุดโครงสร้างสังคม เศรษฐกิจ และแนวคิดอีกรูปแบบหนึ่ง ทำให้เกิดการขาดหายและปรับเปลี่ยนขององค์ประกอบความเป็นบ้านและความสัมพันธ์ครอบครัวแบบเดิม สะท้อนออกมาในรูปแบบบ้านใหม่ที่สอดคล้องกับยุคสมัย ช่วงทศวรรษ 2000 จะเห็นได้ว่าบ้านรูปแบบใหม่ที่ออกมา เช่น แชร์เฮาส์ หรือบ้านแบบร่วมกันสร้าง ต่างถูกออกแบบจากแนวคิดการเชื่อมสัมพันธ์ที่เป็นกระแสใหม่ของสังคมในการแบ่งพื้นที่ส่วนตัวและสร้างพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดพันธะครอบครัวเดี่ยวแบบเก่าผสมผสานเข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตที่เน้นความเป็นปัจเจกมากขึ้นจนเกิดเป็นความสัมพันธ์ใหม่ในรูปแบบครอบครัวเสมือน ที่ผู้อาศัยแต่ละคนเลือกได้ ทั้งความเป็นครอบครัวและความเป็นส่วนตัวตามช่วงเวลาอย่างอิสระ แต่อย่างไรก็ตามหากมองย้อนกลับมาที่ลักษณะความสัมพันธ์แบบครอบครัวทั่วไปภายใต้สังคมที่มีภาวะปัจเจกเข้มข้น ซึ่งสมาชิกในครอบครัวต่างมีภาระที่ต้องรับผิดชอบส่งผลให้ครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกันเพียงบางโอกาสเท่านั้น ซึ่งสร้างสถานการณ์ไม่ต่างจากรูปแบบครอบครัวเสมือนในการเลือกช่วงเวลาเชื่อมสัมพันธ์ จึงทำให้เกิดคำถามต่อไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบครอบครัวแท้จริงที่นอกจากสายสัมพันธ์ทางเลือดแล้ว ความสัมพันธ์ของครอบครัวแท้จริงคืออะไร อยู่ที่ไหนและแสดงออกมาอย่างไร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved